

UZASADNIENIE

Pozwem z 23 stycznia 2013 r. (k. 2; data nadania – k. 7), T. W. zażądał zasądzenia na swoją rzecz od Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Okręgowego w Warszawie kwoty 474,62 zł oraz kosztów sądowych według norm przepisanych, wraz z odsetkami ustawowymi od 02 czerwca 2007 r. do dnia zapłaty.

Podał, że dochodzona należność główna przysługuje mu tytułem odszkodowania za czyn niedozwolony, polegający na wydaniu postanowienia z 15 stycznia 2013 r. sygn. akt V Cz 4611/12 o oddaleniu zażalenia na postanowienie z 18 listopada 2012 r. o odrzuceniu sprzeciwu od nakazu zapłaty.

W odpowiedzi na pozew (k. 19-24), pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości i o zasądzenie od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W ocenie pozwanego, powód nie wykazał wystąpienia przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa, tj. niezgodności orzeczenia z prawem, szkody i adekwatnego związku przyczynowego między bezprawnym działaniem a szkodą.

Merytoryczne stanowiska stron nie uległy dalszym, istotnym zmianom aż do zamknięcia rozprawy (k. 67).

Sąd ustalił, co następuje.

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym, wydanym 02 listopada 1999 r. (...), z powództwa Miasta (...) – Zarząd (...)w W. przeciwko T. W., Sąd Rejonowy (...) w Warszawie orzekł, że T. W. ma w ciągu dwóch tygodni od doręczenia tego nakazu zapłaty zapłacić Miastu (...) – Zarząd (...) kwotę 70 zł wraz z odsetkami ustawowymi od 21 stycznia 1998 r. do dnia zapłaty i kosztami sądowymi w kwocie 15 zł, albo wnieść w tymże terminie sprzeciw do Sądu (okoliczności bezsporne, wskazane przez pozwanego w formie kopii nakazu zapłaty – k. 28).

Pismem z 02 października 2007 r., T. W., jako pozwany, złożył wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia sprzeciwu od nakazu zapłaty, powołując się na okoliczność, że jego adres podany przez powoda, jest nieprawdziwy, a on powziął wiadomość o wydaniu nakazu zapłaty dopiero w dniu 01 października 2007 r. Wraz z wnioskiem, T. W. wniósł sprzeciw od nakazu zapłaty (okoliczności bezsporne, wskazane przez pozwanego w formie kopii wniosku – k. 29 i sprzeciwu – k. 30-33).

Postanowieniem z 07 stycznia 2008 r., Sąd Rejonowy: 1) oddalił wniosek T. W. o przywrócenie terminu do wniesienia sprzeciwu od nakazu zapłaty, 2) odrzucił sprzeciw T. W. od nakazu zapłaty z 02 listopada 1999 r. W ocenie Sądu Rejonowego, termin do wniesienia sprzeciwu od nakazu zapłaty upłynął wraz z upływem 2 tygodni od dnia uznania nakazu zapłaty za doręczony, tj. z dniem 22 grudnia 1999 r., tak więc od dnia uchybienia terminowi do dnia, w którym pozwany złożył sprzeciw od nakazu zapłaty wraz z wnioskiem o przywrócenie terminu upłynęło prawie 8 lat; nie zachodzą zaś żadne wyjątkowe okoliczności uzasadniające przywrócenie terminu do złożenia sprzeciwu (okoliczności bezsporne, wskazane przez pozwanego w formie kopii postanowienia – k. 34-36).

Postanowienie z 07 stycznia 2008 r. zostało w dniu 08 stycznia 2008 r. zaskarżone zażaleniem T. W.. Wydanym na skutek rozpoznania zażalenia postanowieniem z 14 kwietnia 2008 r., Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił zażalenie (okoliczności bezsporne, wskazane twierdzeniami pozwanego w formie kopii zażalenia – k. 37 i postanowienia – k. 38).

W dniu 07 maja 2008 r., T. W. dokonał przelewów: na rzecz komornika sądowego kwoty 414,62 zł tytułem całkowitej realizacji zajęcia egzekucyjnego oraz na rzecz bliżej nieokreślonego podmiotu kwoty 30 zł tytułem opłaty za realizację tytułu wykonawczego (w tym zakresie okoliczności bezsporne, wskazane przez powoda w formie kopii duplikatów potwierdzeń wykonania operacji – k. 4, 3).

Pismem z 04 sierpnia 2009 r., T. W. wniósł do Sądu Rejonowego (...)w Warszawie kolejny sprzeciw od nakazu zapłaty (...), powołując się na okoliczność, że w obowiązujących przepisach brak jest podstaw do uznania pierwszego zastępczego doręczenia pozwanemu, zatem siedmiodniowy termin do wniesienia sprzeciwu nie zaczął jeszcze biec (okoliczność bezsporna, wskazana przez pozwanego w formie kopii sprzeciwu – k. 39).

Postanowieniem z 07 lutego 2011 r., Sąd Rejonowy odrzucił sprzeciw. W uzasadnieniu postanowienia Sąd ten wskazał, że odpis nakazu zapłaty, zgodnie z wymogami art. 502 § 2 k.p.c., został doręczony pozwanemu (T. W.) w trybie art. 139 k.p.c. w brzmieniu wówczas (tj. w dacie doręczenia) obowiązującym, korespondencja została uznana za doręczoną, a treść kolejnego sprzeciwu nie daje konkretnych podstaw do zmiany tej decyzji. Sąd Rejonowy zaznaczył również, że poprzedni sprzeciw został już prawomocnie rozpoznany, zatem Sąd nie może go badać ponownie i kontrolować zasadności zawartych w nim zarzutów, natomiast nowy sprzeciw pozwanego nie zawiera twierdzenia, że adres widniejący w aktach nie był adresem pozwanego, a w dodatku sprzeciw ten został złożony po terminie i nie zawiera wniosku o przywrócenie terminu (okoliczności bezsporne, wskazane twierdzeniami pozwanego w formie kopii postanowienia – k. 40-41).

Postanowienie z 07 lutego 2011 r. zostało w dniu 03 marca 2011 r. zaskarżone zażaleniem T. W.. Wydanym na skutek rozpoznania zażalenia postanowieniem z 22 lipca 2011 r., Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił zażalenie, uznając oceny Sądu Rejonowego za słuszne (okoliczności bezsporne, wskazane twierdzeniami pozwanego w formie kopii zażalenia – k. 42 i postanowienia – k. 43-44).

W dniu 30 lipca 2010 r., T. W. złożył do Sądu Rejonowego (...) w Warszawie wniosek o doręczenie nakazu zapłaty (...). Odpis nakazu zapłaty został doręczony w dniu 10 października 2010 r. (okoliczności bezsporne, wskazane przez pozwanego w formie kopii wniosku – k. 45, sądowego pisma przewodniego – k. 46 i sprzeciwu – k. 47).

W dniu 24 października 2010 r., T. W. złożył kolejny sprzeciw od nakazu zapłaty z 02 listopada 1999 r. (okoliczność bezsporna, wynikająca z twierdzenia pozwanego w formie kopii sprzeciwu – k. 47).

Postanowieniem z 18 listopada 2011 r., Sąd Rejonowy (...) w Warszawie odrzucił sprzeciw. W uzasadnieniu tego postanowienia, Sąd Rejonowy wyraził ocenę, iż termin do wniesienia sprzeciwu od nakazu zapłaty upłynął dla T. W. z dniem 22 grudnia 1999 r., a na ustalenie początku biegu terminu do wniesienia sprzeciwu nie wpływa fakt ponownego doręczenia pozwanemu, na jego wniosek, odpisu nakazu zapłaty w dniu 10 października 2010 r. (okoliczności bezsporne, wskazane twierdzeniami pozwanego w formie kopii postanowienia – k. 48).

Postanowienie z 18 listopada 2011 r. zaskarżone zostało zażaleniem T. W.. Wydanym na skutek rozpoznania zażalenia postanowieniem z 15 stycznia 2013 r. sygn. akt V Cz 4611/12, Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił zażalenie. W uzasadnieniu Sąd Okręgowy wyraził ocenę, że skarżący złożył sprzeciw po upływie przewidzianego prawem terminu, odpis nakazu zapłaty został prawidłowo doręczony pozwanemu (T. W.), w trybie art. 139 § 1 k.p.c. z dniem 08 grudnia 1999 r., procedura doręczenia pisma w trybie art. 139 k.p.c., przewidziana w § 9 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 17 czerwca 1999 r. (Dz. U. Nr 62 z 1999 r., poz. 697) została dotrzymana, a postanowieniem z 07 stycznia 2008 r. Sąd Rejonowy odrzucił już sprzeciw pozwanego od nakazu zapłaty wobec oddalenia wniosku o przywrócenie terminu do jego złożenia, zatem kolejny sprzeciw, jako złożony niewątpliwie po terminie, podlegał odrzuceniu (okoliczności bezsporne, wskazane twierdzeniami powoda w formie kopii postanowienia – k. 6).

Powyższe Sąd ustalił w oparciu o okoliczności bezsporne, wskazane przez strony w formie niepoświadczonych kopii dokumentów: duplikatów potwierdzeń wykonania operacji (k. 3, 4), postanowień (k. 6, 34-36, 38, 40-41, 43-44, 48), nakazu zapłaty (k. 28), wniosków (k. 29, 45), sprzeciwów (k. 30-33, 39, 47), zażaleń (k. 37, 42), sądowego pisma przewodniego (k. 46).

Powód nie przedstawił w sprawie jakichkolwiek dowodów na poparcie swoich twierdzeń. Zaznaczyć w szczególności należy, że niepoświadczone kopie dokumentów nie są dokumentami w rozumieniu k.p.c., dlatego mogą zostać wzięte pod uwagę jedynie jako forma przedstawienia twierdzeń strony. Twierdzenia, wyrażone przez strony w formie kopii

dokumentów, nie były jednak kwestionowane przez stronę przeciwną, toteż nie zachodziła potrzeba odwołania się do oryginałów lub właściwie poświadczonych odpisów owych dokumentów.

Przedmiotem dowodu mogą być wyłącznie fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.). W rezultacie, całkowicie nieprzydatne okazały się złożone przez powoda wydruki orzeczeń SN (k. 54-64), które – wbrew tezie dowodowej przedstawionej przez powoda (k. 67) – dowodzić mogą co najwyżej wyrażenia przez SN określonych ocen prawnych.

Sąd zważył, co następuje.

Powództwo nie zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do twierdzeń pozwu, czynem niedozwolonym, skutkującym odpowiedzialnością odszkodowawczą Skarbu Państwa, jest wydanie przez Sąd Okręgowy w Warszawie postanowienia z 15 stycznia 2013 r. Stąd też, roszczenie powoda ocenione być powinno na podstawie art. 417-417² k.c. w brzmieniu aktualnie obowiązującym.

Za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa (art. 417 § 1 k.c.).

Powód, który dochodzi roszczeń przeciwko Skarbowi Państwa na podstawie art. 417 k.c., obowiązany jest przedstawić i wykazać okoliczności, uzasadniające odpowiedzialność pozwanego, a mianowicie:

- niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej,
- powstanie, po stronie powoda, określonej szkody majątkowej lub niemajątkowej,
- adekwatny związek przyczynowy pomiędzy niezgodnym z prawem działaniem lub zaniechaniem przy wykonywaniu władzy publicznej a doznaną przez powoda szkodą (art. 6 k.c. i art. 232 zd. 1 k.p.c. w zw. z art. 417 k.c.).

Jeżeli szkoda została wyrządzona przez wydanie prawomocnego orzeczenia, jej naprawienia można żądać po stwierdzeniu we właściwym postępowaniu niezgodności tego orzeczenia z prawem, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej (art. 417¹ § 2 k.c.).

Co do zasady, właściwym postępowaniem w rozumieniu art. 417¹ § 2 k.c. jest postępowanie ze skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. W wypadku jednak prawomocnych orzeczeń, od których skarga ta nie przysługuje, odszkodowania z tytułu szkody wyrządzonej przez wydanie prawomocnego orzeczenia niezgodnego z prawem można domagać się bez uprzedniego stwierdzenia niezgodności orzeczenia z prawem w postępowaniu ze skargi, chyba że strona nie skorzystała z przysługujących jej środków prawnych (art. 424^{1b} k.p.c.).

Od postanowienia z 15 stycznia 2013 r. nie przysługuje środek zaskarżenia i postanowienie to nie może również zostać wzruszone skargą o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (art. 424¹ § 1 i 2 k.p.c. a contrario). Nie jest zatem wymagane legitymowanie się przez powoda prejudykatem, stwierdzającym niezgodność wskazanego postanowienia z prawem i kwestia takiej, ewentualnej, niezgodności podlega badaniu przez Sąd, orzekający w niniejszym postępowaniu.

W ocenie powoda, niezgodność z prawem postanowienia z 15 stycznia 2013 r. wynika stąd, że ocena prawna, przyjęta za podstawę postanowienia, oparta została na przepisie § 9 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 17 czerwca 1999 r. w sprawie szczegółowego trybu doręczania pism sądowych przez pocztę w postępowaniu cywilnym (Dz. U. Nr 62 z 1999 r., poz. 697, daje zwane r.d.p.s.), gdy wyrokiem z 17 września 2002 r. Trybunał Konstytucyjny uznał § 9 r.d.p.s. za niezgodny z Konstytucją.

Przytoczone rozumowanie powoda budzi zasadnicze zastrzeżenia.

Wyrokiem z 17 września 2002 r. (sygn. akt SK 35/01, Dz. U. Nr 157 z 2002 r., poz. 1318), Trybunał Konstytucyjny orzekł, że § 9 ust. 3 r.d.p.s.:

- w zakresie, w jakim ustanawia tylko siedmiodniowy termin przechowywania w pocztowej placówce oddawczej przesyłek - pism sądowych, a tym samym uniemożliwia powtórne zawiadomienie adresata o tym piśmie, jest niezgodny z art. 45 ust. 1 oraz nie jest niezgodny z art. 78 Konstytucji,

- traci moc z dniem 31 marca 2003 r.

Z treści wyroku TK wynika jasno, że utrata mocy przez § 9 ust. 3 r.d.p.s. (w pierwotnym brzmieniu) miała charakter prospektywny. W orzecznictwie przyjęto zaś, że doręczenie na podstawie art. 139 § 1 k.p.c., dokonane przed utratą mocy obowiązującej § 9 ust. 3 r.d.p.s. w brzmieniu obowiązującym do 01 kwietnia 2003 r. (tj. w brzmieniu, którego dotyczył powołany wyrok TK) jest skuteczne (uchwała SN z 23 stycznia 2004 r. III CZP 112/03 – OSNC/2005/4/61, wyrok SN z 19 lutego 2004 r. IV CK 64/03 - LEX nr 251527).

Zasadne było zatem, dokonane przez Sąd Okręgowy w uzasadnieniu postanowienia z 15 stycznia 2013 r., zastosowanie § 9 (w tym i ust. 3) r.d.p.s. do prawnej oceny zdarzenia faktycznego, które nastąpiło w grudniu 1999 r.

Zaznaczyć należy, że prospektywne działanie wyroku Trybunału z 17 września 2002 r., a w konsekwencji uznanie doręczenia na podstawie art. 139 § 1 k.p.c., dokonanego przed utratą mocy obowiązującej przez § 9 ust. 3 w brzmieniu pierwotnym, za skuteczne, nie pozbawia strony, która została dotknięta negatywnymi skutkami takiego doręczenia, możliwości uchylecia się od tych następstw, doręczenie przez awizo opiera się bowiem na wzruszalnym domniemaniu prawnym, że doręczane pismo dotarło do rąk adresata. Przekonanie Sądu o prawidłowości tego doręczenia nie wyłącza zatem – zgodnie z utrwalonym orzecznictwem SN – możliwości dowodzenia, że pismo nie doszło do adresata. Temu celowi służy instytucja przywrócenia terminu. Obalenie domniemania nie oznacza, że zakwestionowane doręczenie nie zostało dokonane, ale powoduje uchylenie skutków biegu terminów, jakie wiążą się z tym doręczeniem (uzasadnienie wskazanej uchwały SN z 23 stycznia 2004 r. III CZP 112/03 wraz z powołanym tam orzecznictwem).

W postanowieniu z 15 stycznia 2013 r. Sąd Okręgowy nie zajmował się jednak w ogóle kwestią dopuszczalności przywrócenia terminu, bowiem na ówczesnym etapie, w postępowaniu zarówno I jak i II instancji, brak było stosownego wniosku powoda.

Wniosek o przywrócenie terminu, złożony przez powoda w dniu 02 października 2007 r., został natomiast prawomocnie oddalony już wcześniej, bo postanowieniem Sądu Rejonowego z 07 stycznia 2008 r., utrzymanym w mocy postanowieniem Sądu Okręgowego z 14 kwietnia 2008 r. W sprawie niniejszej, w wiążących Sąd granicach faktycznej podstawy powództwa, powód nie kwestionuje tymczasem zgodności z prawem któregośkolwiek z tych postanowień.

W rezultacie, nie sposób stwierdzić bezprawnego działania Sadu, stanowiącego konieczny warunek odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa. Już więc na tym etapie przesądzić można, iż powództwo podlega oddaleniu w całości.

Tylko zatem na marginesie zaznaczyć należy, że nie wystąpiły również pozostałe, konieczne przesłanki powstania po stronie powoda roszczenia, o którym mowa w art. 417 k.c., to jest szkoda i adekwatny związek przyczynowy między działaniem Sądu a powstaniem szkody.

Bezspornym jest, że powód dokonał w dniu 07 maja 2008 r. przelewów na łączną kwotę 444,62 zł. Ani jednak na podstawie treści kopii duplikatów potwierdzeń wykonania operacji, ani nawet w oparciu o twierdzenia powoda nie sposób jednoznacznie stwierdzić, na rzecz jakiego wierzyciela i z tytułu jakiego dokładnie długu nastąpiła zapłata wskazanej kwoty, a w szczególności czy jest to dług, którego dotyczyło postępowanie pod (...).

W warunkach zaś, gdy zapłaty istniejącego długu nie sposób co do zasady zakwalifikować jako doznania przez płacącego ten dług uszczerbku majątkowego, to nie jest też możliwe stwierdzenie poniesienia przez powoda jakiegokolwiek szkody.

Jak już zaznaczono, postanowieniem z 15 stycznia 2013 r., Sąd Okręgowy oddalił zażalenie na postanowienie z 18 listopada 2011 r. o odrzuceniu sprzeciwu od nakazu zapłaty. Nawet zaś, gdyby przyjąć, że oba wymienione postanowienia były merytorycznie niesłuszne, a sprzeciw od nakazu zapłaty został wniesiony w terminie, to w żadnym wypadku nie przesądza to, że należność, określona w nakazie zapłaty z 02 listopada 1999 r. nie przysługiwała (...) – Zarząd (...) w W..

O ile zatem powód upatruje powstania szkody po swojej stronie w okoliczności zapłaty długu, określonego w nakazie zapłaty, wraz z odsetkami i kosztami postępowania egzekucyjnego, to istnienie adekwatnego związku przyczynowego między zamknięciem powodowi drogi do obrony jego praw w procesie, a koniecznością zapłaty należności wskazanej w nakazie zapłaty, stwierdzić by można tylko wtedy, gdyby powód zdołał wykazać, że przedmiotowa należność w rzeczywistości nie przysługiwała wierzycielowi.

Skoro zaś okoliczności tego rodzaju powód w ogóle nie wykazał, to nie sposób wykluczyć, że nawet w przypadku, gdyby sprzeciw od nakazu zapłaty został uznany za wniesiony w terminie, a sprawę skierowano do dalszego rozpoznania (art. 505 k.p.c.) to przedmiotowa należność i tak zostałaby ostatecznie zasądzona od T. W. na rzecz (...) – Zarząd (...) w W., z odsetkami i kosztami takimi samymi, jak przysługujące wierzycielowi zgodnie z treścią nakazu zapłaty.

Tym samym, nie jest możliwe stwierdzenie, iż ostateczne, faktyczne obciążenie powoda zapłatą długu jest skutkiem (a tym bardziej adekwatnym skutkiem) wydania przez Sąd Okręgowy postanowienia z 15 stycznia 2013 r. Prawdopodobnym jest bowiem, że obciążenie to nastąpiłoby także, gdyby postanowienie w ogóle nie zostało wydane, a także gdyby Sąd Okręgowy uznał zażalenie powoda (pozwanego w tamtym postępowaniu) za zasadne.

Konsekwentnie, nawet w przypadku zakwalifikowania postanowienia z 15 stycznia 2013 r. jako niezgodnego z prawem, powództwo w niniejszej sprawie i tak należałoby oddalić w całości.

Powód, jako strona przegrywająca, obowiązany jest zwrócić pozwanemu, na jego żądanie, poniesione przez niego koszty procesu (art. 98 § 1 k.p.c.).

Koszty te ograniczają się do wynagrodzenia jednego radcy Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa, wyliczanego według przepisów o wynagrodzeniu adwokata (art. 98 § 3 w zw. z art. 99 k.p.c.).

Brak dostatecznych przesłanek do określenia przedmiotowego wynagrodzenia w stawce wyższej, niż minimalna – 60 zł (§ 6 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu - Dz. U. z 2013 r., poz. 461).

Wskazane koszty zastępstwa procesowego przysługują Skarbowi Państwa - Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (art. 11 ust. 3 ustawy z 08 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa, Dz. U. Nr 169 z 2005 r. poz. 1417 ze zm.).

Wobec powyższego, Sąd orzekł jak w sentencji.